

en bedre Afvanding, om ogsaa Jorden derved kan forbedres og gjøres mere productiv, saa kan denne Forbedring, som nærmest tilflyder de Eiendomsbesiddere, som have tilgrændsende Jordlodder, og som ikke have havt en saadan Fordeel før, men skulle erhverve den ved denne Expropriation, ikke berettigede til her at anvende Undtagelsen i Grundlovens § 87. Er virkelig paa sine Steder en Opstemning til meget stor Skade for et større Antal af Lodseierne, maa de ogsaa kunne være tjente med derfor at betale noget Klæffeligt, og, naar de ville det, naar de ville fremtræde som raisonable Kjøbere for Eieren og tilbyde ham en god Handel, saa maa jo Fordelen tilskynde ham til at sælge ogsaa ad den frie Handels Vej. Lad dem betale mere, end en saadan Eiendom er værd i almindelig Handel, saa kunne de dog, hvis Projectet duer noget, være tjente med Handelen, idet de ved deres Eiendoms Forbedring, kunne indvinde en tilsvarende langt større Fordeel. Kjøberne af Vandværket maae altid kunne have deres Fordeel mere eller mindre, efter som Sagen har Betydning til. Udvalgets Majoritet har derfor ikke kunnet tiltræde dette Forslag og kan heller ikke anbefale det til Thingets Antagelse.

Thalbitser: Jeg har tilladt mig atter at fremkomme med mit Forslag. Siden sidste Behandling har jeg tænkt meget over Sagen; jeg har i denne Mellemtid passeret en Strækning, hvor Forholdene paa et betydeligt Terrain ere ordnede ved Møllernes Imødekommen, ved Forlig i Medhold af Loven af 1851, og jeg har der seet de store Forbedringer, der derved ere skete paa mange hundrede Tønder Land; naar jeg nu tænker mig, hvorledes Tilstanden var, førend dette skete, saa kunde det ikke andet end være slaaende for mig, at, hvis disse Møllere, som det har viist sig at være Tilfældet med flere andre, ikke havde viist en villig Imødekommen, saa havde dette store Jordareal nu ligget som Sump, uden Værdi for Kornavl eller Eng. Derfor har jeg bestemt mig til atter at fremkomme med mit Forslag, da jeg anseer det for at være af saa stor Vigtighed, at jeg ikke har kunnet ganske opgive det. Jeg blev ved anden Behandling noget overrasket ved at høre den ærede Minister erklære sig saa

stærkt imod Forslaget, og, da ligeledes min ærede Collega i Udvalget, som mødte med mig paa Kamppladsen, meget hurtigt forlod mig, troer jeg rigtignok, at jeg tog Forslaget temmelig hurtigt tilbage. Men jeg kan dog ikke nægte, at de Indvendinger, der bleve gjorte imod det, baade i formel og reel Henseende, vare temmelig vigtige. Den høitagtede Indenrigsminister udtalte og lagde særdeles Vægt paa, at efter dette Forslag kunde en heel Fabrik forsvinde. Jeg troer nu ikke, at det vilde skee; thi, hvor der var Spørgsmaal om et stort Værk, Fabrik eller Mølle af en saadan Betydning, at de vilde koste overordentlige Summer, da vilde der ikke være Tale om at nedlægge et saadant Værk. Imidlertid har jeg dog taget Hensyn hertil og har ladet Fabrikker ude af mit nuværende Forslag. Den ærede 2den Landssthingsmand for 10de Kreds (Kehmann) yttrede, at han vilde ansee det for en særdeles Garanti for Foretagendet, hvis det var bestemt, at de Lodseiere, som have Nytte deraf, forud skulde erklære sig villige til at udrede den eventuelle Erstatning, og dert er jeg fuldkommen enig, idet jeg troer, at Expropriationen aldrig vil finde Sted, uden hvor det er et ikke meget betydeligt Mølleværk eller en Fiskegaard, og kun naar Lodseiernes Fordeel er langt overveiende i Forhold til hvad den fuldstændige Erstatning af Møllen kan beløbe sig til. Dette er altsaa endnu en Garanti for, at dette Spørgsmaal aldrig vil blive bragt paa Bane, uden hvor der er en meget stor Trang dertil. Jeg har foretaget endnu en Forandring i mit nuværende Forslag, hvilken jeg har optaget efter Lovgivningen for Holsteen, hvor der staaer, at den Commission, som der har med Forholdet at gjøre, og som altsaa svarer til Landvæsenscommissionen hos os, skal erkjende, at overveiende landøkonomiske Fordele tale derfor; det vil altsaa sige, at de Fordele, som i Forhold til Møllens Værdi kunne opnaaes for hele Landet, skulle være aldeles overveiende, naar Amtsraadet og Landvæsenscommissionen skulle kunne sætte Sagen i Bevægelse. Den høitagtede Indenrigsminister yttrede ogsaa ved Sagens forrige Behandling, at han paa ingen Maade vilde have denne Bestemmelse i denne Lov,